

Musikkopplevelser for og med barn

Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelser for og med barn?

Av Linda Årland
kandidatnummer: 123

Bacheloroppgave
BHBAC3910

Trondheim, April 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innhold

1.0 Innledning.....	3
1.1 Oppgavens oppbygning.....	3
2.0 Teori	4
2.1 Hva er musikk?.....	4
2.2 Barnehagelærerens betydning	5
2.3 Rommets betydning.....	6
2.4 Spontansang.....	7
2.4.1 Relasjon, samspill og kommunikasjon.....	8
2.6 Musikkformidling.....	9
2.6.1 Musikkens egenverdi og nytteverdi.....	9
3.0 Metode.....	10
3.1 Valg av metode.....	10
3.2 Valg av informanter.....	11
3.3 Forberedelser og gjennomføring	11
3.4 Analysearbeid.....	13
3.5 Etske retningslinjer.....	14
3.6 Metodekritikk	14
4.0 Drøfting av funn	15
4.1 Musikkopplevelser	15
4.2 Barnehagelærerens betydning	18
4.3 Rom for opplevelser	19
4.4 Spontansang.....	21
5.0 Oppsummering og avslutning.....	23
6.0 Litteraturliste	25
7.0 Vedlegg	27
7.1 Vedlegg intervjuguide	27
7.2 Vedlegg samtykkeskjema.....	28

1.0 Innledning

I besvarelsen av bacheloroppgaven min, så har jeg valgt å skrivet om temaet musikk i barnehagen. Bakgrunnen for mitt valg av tema er fordi musikk og sang alltid har tatt en stor plass i min hverdag, noe den for så vidt ennå har, og det er et tema som interesserer meg veldig. Jeg føler sang og musikk har vært med på å etablere hvem jeg er, og det har hjulpet meg til å mestre ulike situasjoner gjennom årenes løp. Jeg har gjennom musikken opplevd mange sterke møter med medmennesker, og vi har da gjennom vår felles interesse i musikk og sang, snakket et felles språk. Å synge har for meg vært en form for terapi, det har vært masse glede med musikk, og det har vært med på å skape mange gode og fine relasjoner med mennesker i alle aldre.

I rammeplanen under fagområdet «Kunst, kultur og kreativitet», står det skrevet at barnehagen skal «*motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer*» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.33). Gjennom mine år som student, har jeg i alle praksisperiodene opplevd, etter min mening hvor lite barnehagelærerne har lagt vekt på bruken av musikk i hverdagen. Dette har gjort meg veldig nysgjerrig på hvordan barnehagelærerne generelt jobber med musikk i barnehagen, og ført til problemstillingen «Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelser for og med barn».

1.1 Oppgavens oppbygning

Så langt i oppgaven har du fått et lite innblikk i, og en kort beskrivelse om mitt forhold til musikk og sang. Det er disse opplevelsene, interessen og erfaringene som har vært med på å avgjøre temaet og forme problemstillingen. Videre i kapittel to vil jeg presentere et utvalg av teori som jeg mener vil være relevant for problemstillingen min. I kapittel tre som er et metodekapittel, vil jeg komme med en beskrivelse av hvilken metode jeg har valgt å bruke, for å samle inn det nødvendige datamaterialet, og hvordan min arbeidsprosess videre gjennom oppgaven vil være. Videre i kapittel fire vil jeg presentere mine funn, og drøfte de opp mot den teorien jeg har fra kapittel to. Avslutningsvis kommer jeg til å oppsummere de viktigste funnene jeg har gjort i løpet av hele denne prosessen, og komme med min konklusjon.

2.0 Teori

I følgende kapittel vil jeg presentere teoriperspektiver som jeg mener er relevante for å finne svar på problemstillingen: *Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelser for og med barn?* Ut ifra problemstillingen min vil jeg først gå inn på «hva er musikk?», videre vil jeg skrive litt om «barnehagelærerens betydning», dette fordi jeg ønsker å belyse hva som kan ligge til grunne for at en barnehagelærer ikke nødvendigvis alltid har så stort fokus på musikk i barnehagen. Videre vil jeg gå inn på rommets betydning, dette for at jeg ønsker å se nærmere på hvordan barnehagelærerne benytter seg av de tilgjengelige rommene i barnehagen. Til sist vil jeg skrive litt om spontansang, herunder relasjon, samspill og kommunikasjon. Noe som jeg tenker, viser til litt av viktigheten med at vi som pedagogiske ledere tar spontansangen på alvor.

2.1 Hva er musikk?

For å forstå hvordan barnehagelæreren kan skape og formidle musikkopplevelser for og med barn, mener jeg det er viktig å forstå hva musikk er, og dermed hva en musikkopplevelse kan være. Derfor vil jeg nå se litt på hva Sæther (2019, s.9) skriver om temaet «Hva er musikk». Sæther tar utgangspunkt i fire ulike aspekter «*..hverdagssituasjoner, ulike filosofiske, psykologiske og antropologiske oppfatninger av musikk*», for å beskrive ulike perspektiver av temaet. Med dette mener Sæther at musikk kan sees på som et kommunikasjonsmedium, et fysisk fenomen, og som en måte å kunne formidle estetiske uttrykk på (Sæther & Angelo, s.2019, s.10). Hva musikk er, mener Sæther er vanskelig å forklare bare ved å bruke noen få setninger, og det vil bety forskjellig fra individ til individ, da begrepet er såpass omfattende og bredspektret (Sæther & Angelo, 2019, s.38).

Ifølge Ruud (1996) kan musikken knyttes direkte opp mot erfaringer, opplevelser og minner man har, livet igjennom. Det kan for eksempel være den musikkopplevelsen du har sammen med gode venner, på ei reise, eller musikk du har hørt på sammen med kjæresten. Når du på en senere tid i livet hører på den samme sangen, vil det kunne vekke opp, eller framkalle minner (Sæther & Angelo, 2019, s.10). Om man ser på sang og synging som et musikalsk uttrykk, vil man se at hele mennesket er innlemmet i formidlingen. For gjennom stemmen kan man uttrykke følelser, man kan gjøre seg forstått, og man kan forstå hverandre, -man snakker det samme språket. (Sæther & Angelo, 2019, s.99). Det er en av grunnene til at musikalitet som evne er nyttig for oss alle. Ikke bare er musikken med på å gjør at man snakker et felles

språk, men den bidrar også til glede i form av ulike kulturelle og musikalske opplevelser, trivsel og fellesskap ved at man opplever en kollektiv forståelse for tilhørighet i barnehagen (Sæther & Angelo, 2019, s.118) Noe som også blir underbygget av rammeplanen, der det står at vi som jobber i barnehagen skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, drama, dans og andre skapende virksomheter, og vi skal gi barna mulighet til å utvikle en varierte uttrykksmåter (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33) Musikk kan for eksempel oppfattes som en god måte å jobbe med den sosiale kompetansen, eller med språkopplæring. Ved å anvende seg av musikk som verktøy, vil man enklere kunne jobbe med følelser og opplevelser som ikke så lett lar seg formulere ved hjelp av det språklige. Begrunnelser for arbeid med musikk i barnehagen slik som nevnt her, sier litt om den enkelte pedagogens syn på fagområdet musikk, og på selve musikalitet (Sæther & Angelo, 2019, s.118).

2.2 Barnehagelærerens betydning

Barnehagelæreren bruker mye tid og energi på å forberede og planlegge det forestående musikkarbeidet de skal ha for og med barn. Det er da en sær viktig oppgave å ta utgangspunkt i de menneskene som er til stede, store som små. Man må jobbe godt for å skape trygge og inkluderende rammer som ufarliggjør den typiske usikkerheten, om hvorvidt man tør å delta på musikkaktivitetene (Angelo, 2019, s.137). Det kan være at barnehagelæreren føler den har manglende musikkferdigheter, og da heller ønsker å overlate arbeidet til noen andre som de ser på som sterkere innen musikkfeltet (s.137). En grunn for at barnehagelærere kan føle at de mangler musikkferdigheter, kan være at de har negative erfaringer fra tidligere. Marstal (2008, s.47) skriver at usikkerheten blant annet kan skyldes manglende trening eller mangelen på musikalsk stimuli, eller verst tenkelig, en uheldig kommentar i barndommen. Det sistnevnte regner Marstal som alvorlig, da kroppen og stemmen er en del av personligheten til mennesker.

Ser man på hva Vist (2003) sier når det gjelder å ha lederrollen i en samlingsstund, eller en musikkaktivitet, så vil den musikalske og lekende pedagogen gjerne gi av hele seg og yte maksimalt for barnas musikkopplevelse. Dessverre så hemmes pedagogen ofte av et dårlig musikalsk selvbilde, eller bevisstheten rundt alle de ulike musikalske mulighetene som finnes. Det er ikke det at barna ikke har behov for faste rammer og repetisjoner, men pedagogen kan låse seg fast, og ikke ta i bruk det rikholdige feltet som musikalsk aktivitet kan inneholde (s.76)

Det er ikke bare i samlingsstunder musikken fortjener en plass, men også i de uplanlagte og spontane situasjonene som oppstår i løpet av en barnehagehverdag. Ifølge Vist (2003) så kan man vise barna at musikk også kan være spennende handlinger, situasjoner, eller roller som man kan kjenne seg igjen i. Ved at den pedagogiske lederen tenker over stemmebruken, de kroppslige bevegelsene, og de ulike rollene man kan innta, vil det kunne være med på å gi barna muligheten til fantasi og lek, og de estetiske inntrykkene og uttrykkene blir mer dyptgående (s.76). Det musikalske inntrykket som barna sitter igjen med etter musikkaktiviteten eller samlingsstunden, kan komme som et musikalsk uttrykk når som helst og hvor som helst. Det som da kan være utfordrende for den pedagogiske lederen er å fange opp, og klare å besvare barnas spontane musikalske uttrykk (Vist, 2003, s.77)

2.3 Rommets betydning

Det er ikke bare pedagogens betydning som spiller inn på hvordan man kan skape og formidle musikkopplevelser for og med barn, men også rommet en har tilgjengelig vil kunne spille en stor rolle for hvordan man anvender seg av musikk i barnehagehverdagen. Ser man det i lys av det Nordin-Hultman (2004) sier, så er det viktig at personalet ser på hva som regulerer muligheten for musikk i barnehagehverdagen. Om barna har tilgang på ulike materialer, deriblant instrumenter, så er sjansen stor for å kunne ivareta den enkeltes behov og interesse (s.56). Det står skrevet i rammeplanen at barna skal få bruke sansene og kroppen for å utvikle romforståelsen (Kunnskapsdepartementet, s.34). Om man da ser på hvordan rommene i barnehagen er utformet, og hvilke materialer barna kan benytte seg av, så vil være med på å avgjøre hvilke aktiviteter som skal foregå. Det er de fysiske rommene inne og ute som gir signaler på hvordan det er meningen at de ulike rommene skal kunne brukes (Bae, m.fl, 2006).

Ser man på hvordan de ulike barnehagene er satt opp, så kan det likevel by på utfordringer knyttet til rom. Om man for eksempel har en basebarnehage, vil de ha store åpne rom, noe som kan by på utfordringer knyttet til planløsning og organisering. Selv om eiere og bestillere stort sett har gode og gjennomprøvde kravspesifikasjoner når det kommer til både areal, lyd, akustikk og materialbruk, opplever brukerne av og til at planløsningen og organiseringen er mindre presise og gjennomførbare (Dahl, 2020, s.111).

2.4 Spontansang

Marstal (2008, s.64) skriver at spontansang blir benyttet av barn fra de er ganske små. De bruker stemmen sin til å utforske ulike lyder og de synger spontansanger, da gjerne for å understreke en bestemt bevegelse eller en bestemt handling. Det er da viktig at barnehagelæreren støtter opp om, og besvarer barnet sine uttrykk, dette for å stimulere barnets eget musikalske uttrykk. Ifølge Bjørkvold (2014, s.77) så er spontansangen en viktig og vanlig del av barnas hverdag. Og derfor vil jeg i denne oppgaven også knytte spontansang inn under barns musikkopplevelse. Spontansangen er en sentral del av barnekulturen, og den omfavner både musikk, ord, kroppsbevegelser og sang. Det er viktig å mestre barnekulturen, da den skaper felles koder som er med på å forsterke uttrykkene og den menneskelige veksten. Man kan for eksempel fremstille det musikalske ulikt, og etter hvert som man blir kjent med barnet lærer man seg å høre forskjellen på hva barnet uttrykker. Altså man vil kunne høre forskjellen på et hylende skrik i en krangel, eller om barnet hylar fordi det ikke får noe til. På samme måte som vi voksne uttrykker oss verbalt, så benytter barna seg av det nonverbale, ord eller lyder som kan beskrive hva de føler, eller trenger (Bjørkvold, 2014, s.77).

Ifølge Koppen (2014) er nyfødte barn allerede fra fødselen av et syngende folkeslag, videre hevder Koppen (2014) at denne type spontansang er deres første kommunikasjonsmetode, der barna kommuniserer ved hjelp av lyder og tonefall, både med seg selv, men også ut mot omverden. Ved hjelp av spontansang hevder Koppen at barna gjennom selvlaget tekster kommenterer sin egen lek, og at de erter hverandre ved hjelp av ulike men velkjente sangformler. Koppen (2014) skriver også at Bjørkvold (1979) kommer med sine hevdelser om at barnesang som kommunikasjon er fortreffelig, og at barn benytter seg av sang i ulike kommunikasjonssituasjoner. Dette kan være når de skal protestere, roper på hverandre, gir kommandoer eller for å beskrive en opplevelse, som når de kjører med en lekebil og sier «brom-brom-brom», alt dette ved hjelp av sang. Koppen (2014) hevder videre at denne typen sang kommer spontant og uten påvirkning eller medvirkning fra en voksen, og i og med at sangen er en del av kommunikasjonsformen så trenger ikke barna nærmere instruks eller ordre fra en voksen (s.52).

2.4.1 Relasjon, samspill og kommunikasjon

En relasjon består av gjensidig samspill og kommunikasjon mellom to parter over tid.

Relasjonen består i tillegg av partenes kunnskap om og forventninger til hverandre (Hinde, 1979). Det man kan se på som byggeklossene i en relasjon er konkrete og positive samspillserfaringer, der barnas behov blir forstått og møtt på en god måte, og det er viktig at den voksne involverer seg i «hele» barnet og barnets erfaringer (Drugli, 2017, s.144).

Ifølge rammeplanen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, og å være i positivt samspill med barn og voksne (Kunnskapsdepartementet, 2017). For at barna i barnehagen skal kunne utvikle seg optimalt, er det viktig at de inngår i et stimulerende samspill med andre barn og voksne. Da samspill altså kan oppfattes som «et forhold mellom to eller flere personer». Samspill og samhandling innebærer alltid *kommunikasjon*, og når vi står overfor hverandre, er den informasjonen vi sender til hverandre, en viktig del av selve samhandlingen (Askland & Sataøen, 2013, s.44). Når det kommer til barn, så bruker man musikk i samspillet for å utforske bruken av lyd, rytme og bevegelser, bevegelser kan minne om en form for dans. På samme måten som dansen har samspillet med rytmen, har fellesskap en tilknytning til samhørigheten (Askland & Sataøen, 2013, s.46).

Drugli (2017) på sin side, viser til at barn er kompetente sosiale aktører, der de kan ta initiativ til samspill, ta hverandres perspektiver, ta tur, og forhandle om løsninger. De kan i tillegg avslutte samspillet ved hjelp av en blanding av bevegelser, nonverbal kommunikasjon, mimikk, følelsesuttrykk og fysiske plasseringer (S.46). Hvordan de voksne i barnehagen regulerer samspillet i barnegruppen, og hvordan de gir støtte ved behov, vil være til stor betydning for den sosiale utviklingen deres (Drugli, 2017, s.45).

Kommunikasjon på sin side, handler om «å gjøre noe felles». Askland & Sataøen (2013), hevder at kommunikasjon er å overføre informasjon, altså å dele erfaringer, ta verbal eller ikke-verbal kontakt, for å kunne skape mening for to eller flere personer (s.44). Askland og Sataøen (2013) skriver videre, at dersom vi skal komme nærmere en form for forståelse av den menneskelige naturen, så må vi se på det forholdet som er mellom kommunikasjonen, individet og det kulturelle fellesskapet som vi mennesker er i. Altså, vi må se mennesket i sin helhet, i det fellesskapet de er en del av, den historien de lever i, og de måtene de uttrykker seg på, for å kunne forstå det som kommuniseres ut (s.44). Hele vårt liv handler om samspill, kommunikasjon og relasjoner til andre barn og voksne. Det å bli sett, hørt og reagert på, er

viktig grunnlag for utviklingen, og det er slike typer relasjoner vi som pedagoger har ansvar for å bygge opp, og stimulere i barnehagen (Askland & Sataøen, 2013, s.97).

2.6 Musikkformidling

Muligheten for utøvelsen av musikk i barnehagen er mange, og Marstal (2008) har en teori om at barn er født med musikalske anlegg, og at deres forhold til musikk blir grunnlagt allerede de første leveårene (Marstal, 2008, s.43). Hvorvidt barnet kommer til å forbinde musikken med glede, trygghet, utrygghet, eller avsky, vil være avhengig av noen av de første musikkopplevelsene som barnet får. Hva barnehagelæreren som barnas rollemodell i barnehagen velger å gjøre, eller ikke gjøre, vil kunne påvirke barnas opplevelse rundt musikken (Sundin, 2001, s.51). Hvordan barnehagen til daglig tar i bruk, og initierer til musikkaktiviteter for og med barn vil utgjøre en stor forskjell, da barnehagelæreren bærer med seg ferdigheter, kunnskap og holdninger inn i musikkarbeidet (Angelo, 2019, s.145). Man kan la seg inspirere av utallige ting, og det finnes mange ulike muligheter for å uttrykke og skape musikk for og med barn i barnehagen. I boken «kunst, kultur og kreativitet» viser Morten Sæther til eksempler hvor han tar utgangspunkt i de estetiske prosesser, der det i all hovedsak handler om inntrykk og uttrykk. Det skjer noe med oss når vi mottar en impuls, følelsene blir satt i sving, og vi kan få ideer og tanker som gir oss behov for å uttrykke oss på vår egen måte. Om man i tillegg er åpen for inntrykk, er muligheten mange. Man kan ta inspirasjon fra ulike omgivelser, som fra naturen, fra barnehagen, eller ved å studere arkitektur. For ved å være åpen for inntrykkene, kan man da også hente inspirasjon til å ville uttrykke seg (Sæther, 2017, s.96). Man kan også ta utgangspunkt i tegninger, hvor man følger fingeren etter strekene og synger vokaler sammen med barna. Hvis man da omstrukturerer rekkefølgen, eller heller velger å synge tegningen baklengs, vil da nye komposisjoner oppstå. For barn er det å bruke stemmen et naturlig og nærliggende uttrykk, og ved å gi barna erfaring ved å lage musikk av tegninger, kan man gi barna en opplevelse av at visuelle uttrykk kan bli oversatt til lydlige uttrykk (Sæther, 2017, s. 97).

2.6.1 Musikkens egenverdi og nytteverdi

Varkøy (2015) belyser musikkens *egenverdi* ved å se på musikk som noe vi mennesker gjør sammen. Vi kan derfor knytte egenverdien opp mot den musikalske aktiviteten, og ikke til komposisjonen eller verket. Det som kan sees på som senteret for oppmerksomheten, er møtet

mellom det musikalske objektet og mennesket. Nærmere forklart så er det den *musikalske erfaringens egenverdi* som påpekes, og ikke selve musikkens egenverdi (s.120).

Ser man på hva Angelo (2019) skriver, så blir musikken ofte begrunnet med sin *nytteverdi* i forhold til for eksempel sosialt samspill og språkstimulering. Musikkarbeidet framheves som nyttig når det gjelder å kunne styrke utviklingen i barnehagen, herunder utviklingen av språk, samarbeidsevner, turtaking, motorikk og annet (s.129).

3.0 Metode

Vitenskapelig metode er den framgangsmåten man benytter seg av, for å kunne gi svar på ulike forskningsspørsmål, få fram nyttig informasjon, eller kunnskap og erfaring innenfor et valgt felt. Metode dreier seg også om hvordan man innhenter kunnskap, analyserer og tolker informasjonen man får, inn mot det forstående arbeidet (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). Jeg har i besvarelsen av denne bacheloroppgaven benyttet meg av den kvalitative forskningsmetoden, i form av forskningsintervju. Jeg vil i dette metodekapitlet redegjøre for valg av metode, og hvilke begrunnelser jeg har lagt til grunne for valgene mine videre i oppgaven. Jeg vil videre beskrive bachelorprosjektets intervju, før jeg tar for meg metodekritikk, og til slutt i oppgaven vil jeg gjøre rede for de etiske retningslinjene.

3.1 Valg av metode

Det finnes flere ulike former for metode, men i hovedsak er det to typer; kvalitativ og kvantitativ metode. Disse to metodene er basert på en ulik forskningslogikk, noe som kan være med på å påvirke forskningsprosessen og hvordan resultatet av forskningen vurderes. Det som skiller de to forskningsmetodene, er hvordan data registreres og analyseres. I den kvalitative metoden går man mer i dybden og vektlegger i større grad betydningen av resultatet, mens man i den kvantitative metoden vektlegger man utbredelse og antall, i form av statistikker og diagrammer (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). På bakgrunn av problemstillingen min: «Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelse for og med barn?», valgte jeg å benytte meg av en kvalitativ forskningsmetode. Dette for at problemstilling handler om erfaringer som jeg mener man ikke kan måle eller gi uttrykk i, i form av ulike statistikker eller diagrammer (Bergsland & Jæger, 2014, s.66).

Thagaard (2013) skriver at den utbredte kvalitative forskningsmetoden stort sett er basert på et nært forhold mellom informant og forsker (s.11). Et intervju som kvalitativ metode, baserer

seg på et subjekt-subjekt-forhold mellom den som forsker, og informanten, og den kvalitative tilnærmingen vil kunne gi grunnlag for å oppnå en forståelse av sosiale fenomener.

(Bergsland & Jæger, 2014, s.66). I søken etter svar på problemstillingen, valgte jeg å benytte meg av intervju som verktøy innenfor den kvalitative metoden, og ikke observasjon. Grunnen til at jeg ikke valgte observasjon, var fordi jeg følte jeg ikke ville ha fått nok erfaring gjennom observasjon over en så kort periode. På bakgrunnen av dette, benyttet jeg meg av informanter som har erfaringer i barnehagen over en lengre tidsperiode sammen med barnegrupper innenfor temaet musikk. Jeg mener selv at denne metoden vil være med på å gi meg en bedre besvarelse med tanke på problemstillingen min.

3.2 Valg av informanter

Kvalitative studier kjennetegnes som oftest ved et begrenset antall personer, og når utvalget som i mitt tilfelle var relativt lite, så er det særlig viktig at vi anvender oss av en utvelgingsprosess som vil være hensiktsmessig for problemstillingen, slik at den videre analysen av innhentet data kan gi en forståelse av de fenomenene som vi studerer. *Strategisk* utvelging er også basert på at vi systematisk velger de personene, eller den enheten som har de ønskede egenskaper, eller kvalifikasjoner som er strategiske i forhold til problemstillingen (Thaagard, 2019, s.54). Jeg hadde helt fra start, og før prosessen var i gang klar to informanter jeg ville intervju. Den ene av informantene mine valgte dessverre å trekke seg underveis i prosessen, så jeg måtte i gang med å finne en ny informant, som jeg kunne gjennomføre intervjusamtalen med. Da jeg gjennom tidligere erfaring har opplevd barnehagelærere som ikke har hatt fokuset sitt rettet mot musikk i barnehagen, ble bakgrunnen for valgene av informanter, at de begge hadde jobbet noen år som «vanlige» barnehagelærer og pedagogisk leder. Med «vanlige», så tenker jeg på de som ikke har musikk som et utvidet fokusområde i barnehagen, utover det som står i rammeplanen.

3.3 Forberedelser og gjennomføring

Ifølge Larsen (2017) vises det til ulike perspektiver på hva intervjudata sier noe om, men de dataene som samles inn er informasjon som er basert på erfaringer, og kan ikke sees på som objektiv fakta (s.97) Jeg har i mitt intervju valgt å anvende meg av et semistrukturert intervju med en fleksibel intervjuguide. Dette fordi at denne typen av intervju kan sees på som en ferdigformulert intervjuguide, der man er fleksibel med tanke på hvilken rekkefølge man

stiller spørsmålene i. Ved behov vil det være mulig å stille oppfølgingsspørsmål, og i det fall man velger og benytter seg av det, er det for at man ønsker at informanten skal kunne utdype svaret mer, eller være mer konkrete i besvarelsen sin. I et slikt intervju vil jeg som forsker kunne få innsikt i personens erfaringer, meninger og følelser, og det er da viktig at jeg også er fleksibel når det kommer til informantens initiativ til å ta opp temaer og utdypninger (Larsen, 2017, s.99). En viktig oppgave bli å utforme intervjuguiden godt nok både før og underveis i intervjuet for å sikre at jeg får den informasjonen jeg trenger, og ønsker i forhold til problemstillingen (Larsen, 2017, s.100).

I forkant av intervjuet sendte jeg intervjuguiden til informantene, slik at de etter eget ønske skulle kunne forberede seg til intervjusamtalen vår. Jeg tok utgangspunkt i intervjuguiden underveis i intervjuet, men jeg fulgte ikke intervjuguiden strategisk fra start til slutt, da det ble enklere for informanten når de fikk snakke mer fritt ut ifra spørsmålene. I tillegg til hovedspørsmålene, hadde hjelpespørsmål og oppfølgingsspørsmål, som jeg benyttet meg av dersom jeg følte svarene var vanskelig å tolke, eller om jeg ønsket at spørsmålene skulle bli bedre utdypet (Larsen, 2017, s.29). Formålet mitt med intervjuene var å få ut mest mulig relevant informasjon om det som handlet om og rundt problemstillingen min, og hvilke tanker, erfaringer og meninger intervjuobjektene hadde innenfor temaet musikk i barnehagen.

Når jeg startet bachelorprosjektet mitt, var jeg i dialog med veilederne mine om hvem jeg ønsket å benytte som informanter, og hvorfor jeg ønsket å benytte meg av akkurat de. Når jeg fikk klarsignal av veilederne på intervjuguiden min, sendte jeg mail til informantene mine med forespørsel om de ønsket å stille til intervju, samt at jeg informerte de om hva det ville innebære å stille som informant. Videre skrev jeg hvilket formål jeg hadde i forhold til bachelorprosjektet mitt, og hva jeg ønsket at de skulle kunne bidra med. Jeg hadde kjennskap til begge informantene fra tidligere, og begge ønsket å få tilsendt intervjuguiden og samtykkeskjemaet jeg hadde utarbeidet, på e-post. I samtykkeskjemaet jeg hadde utarbeidet (vedlegg 1), står det spesifisert informasjon om hva prosjektet innebærer for deres deltakelse, at de opplysningene som informanten gir, kun vil bli brukt frem til prosjektets slutt, og at de til enhver tid vil bli anonymisert. I tillegg til dette, informerte jeg dem om at all informasjon jeg hadde fått fra de, ville bli slettet ved prosjektets slutt.

Når problemstillingen var klar, utviklet jeg intervjuguiden (vedlegg 2), og hadde det ikke vært for at vi fortsatt er inne i en annerledes tid med coronaviruset herjende rundt oss, skulle jeg gjerne ha hatt begge intervjuene med fysisk oppmøte. Dette for at man enklere kan lese

informanten ved hjelp av kroppsspråk og ansiktsuttrykk, men begge intervjuene ble gjort over videosamtale. Hvert av intervjuene tok ca. 60 minutter, da vi snakke litt utenom oppgaven først, for å «varme opp», og komme skikkelig i gang med selve intervjusamtalen. Jeg opplyste informantene mine i forkant av intervjuet at jeg kom til å ta notater underveis i samtalen, så for meg ville det være fint om de ikke snakket kjemperaskt. Dette for at jeg skulle rekke å ta tilstrekkelig med notater, og at jeg ikke skulle minste viktig informasjon i samtalen. For å være sikker på at jeg ikke hadde glemt noe, sendte jeg informantene det transkriberte intervjuet i etterkant. Grunnen til at jeg gjorde det, var at de skulle føle at de var en del av denne prosessen, og for at de skulle ha muligheten til å komme med ønskede endringer eller korrigeringer, om det var noe jeg, eller de hadde glemt av underveis i samtalen.

3.4 Analysearbeid

Det vil alltid være en interaksjon mellom feltarbeid, tolkning og analyse i et prosjektarbeid, og en analyse er derfor ikke en isolert prosess som gjøres kun når man har alt av datamateriale klart. Man må derimot kontinuerlig tenke og jobbe underveis gjennom hele prosjektforløpet. Det vil likevel være viktig å kunne skille mellom de analysene som foregår underveis, og de litt mer konkrete analyser som man gjør etter at datamaterialet er samlet inn. (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). Når jeg skulle analysere den kvalitative datainnsamling fra intervjuene om til skriftlig tekst, så innebar det at jeg jobbet med mengder med tekst. Det var da viktig for meg at jeg i denne fasen klarte å redusere den innsamlede datamengden som ikke var like relevant for besvarelse av problemstillingen min. I denne fasen handlet det altså om å komprimere, systematisere og ordne datamaterialet så det gjorde tolkningsmuligheten enklere og mer oversiktlig for meg (Larsen, 2017, s.113). Jeg ble gjennom denne prosessen godt kjent med intervjumaterialet som jeg skulle jobbe videre med. Deretter satte jeg begge intervjuene opp i ett type skjema, eller en form for datamatrikse, hvor jeg på en enklere og mer oversiktlig måte, kunne sammenligne svarene fra informantene mine. Altså, ikke bare sammenligne de, men også for å se på likheter og ulikheter blant svarene deres. I den samme systematiseringen fikk jeg redusert og tatt bort de dataene som ikke var like relevant for besvarelsen av problemstillingen min. Etter dette arbeidet var gjort, kom jeg fram til hvilke temaer jeg ville presentere i kapitlet mitt om drøfting av funn.

3.5 Ethiske retningslinjer

Et viktig aspekt innenfor forskningsetikk er behandling av personopplysninger, og det er lovfestet at den enkelte ikke skal kunne bli krenket gjennom behandlingen av personvernopplysninger. Di etiske dilemmaene kan man knytte opp mot selve problemstillingen man har, undersøkelsesopplegget, innsamlingen av data, og til analysen og drøftingen av datamaterialet. I studier hvor man som forsker skal intervjuere personer, vil man få informasjon som kan knyttes opp mot den personen som deltar i prosjektet, *altså informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser* av å delta i forskningsprosjektet (Bergsland & Jæger, 2014, s.83). Informanten har krav på å få kjennskap til hovedtrekkene og formålet med undersøkelsen i forkant av prosjektet. Og samtykket innebærer at informanten informeres de overordnede målene, at det er frivillig å stille som informant, samt at de kan trekke seg når de måtte ønske gjennom hele prosessen. (Bergsland & Jæger, 2014, s.83). I samtykkeskjemaet som jeg sendte i forkant sto det at den informasjonen jeg ville få fra de, ville bli behandlet konfidensielt, altså deltakeren vil bli anonymisert i presentasjonen av resultatet, og at opplysningene om identifiserbare enkeltpersoner ville blitt lagret på en forsvarlig måte. Jeg har valgt å holde informantene anonyme gjennom hele prosessen, der jeg kun nevner de som informant A og informant B, og hvor jeg i løpende tekst refererer til de som «hun» og «han» (Bergsland & Jæger, 2014, s.85). Konsekvensen av å delta i forskningsprosjekter sier noe om de rettighetene deltakeren har, og det ansvaret forskeren har ovenfor deltakeren. Etter endt intervju, sendte jeg den ferdigskrevne teksten over til informantene mine, så de kunne se over og godkjenne teksten. Dette for at informantene skulle føle at de hadde kontroll over det jeg skrev etter intervjuet, og at det ikke kom fram uriktig informasjon som de ikke kunne kjenne seg igjen i (Bergsland & Jæger, 2014, s.85).

3.6 Metodekritikk

«Det er ingen metoder som er feilfrie, og det er alltid viktig å være kritisk og kunne reflektere over ens egen metode og de egne innsamlingsstrategier» skriver Bergsland & Jæger (2014, s.80). Det er derfor man innenfor en oppgave som dette, bruker begrepene *validitet* og *reliabilitet*. Bergsland & Jæger skriver at validitet handler om hvor godt eller hvor relevant dataene representerer fenomenet som skal undersøkes. For oppgaven min, handler dette om hvilke spørsmål jeg stilte mine informanter, og da hvor relevante de var for at jeg skulle få svar på problemstillingen min. Validitet kan også knyttes opp mot bekreftbarheten, kvaliteten av tolkningen, og om forståelsen den enkelte prosjekt fører til, kan støttes av andre

forskninger (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). I forhold til *Reliabilitet* kan vi i de kvalitative studiene kytte begrepet opp mot spørsmålet *troverdighet*, og om forskningen utføres på en pålitelig og tillitsvekkende måte. Det som også må tenkes på, er hvor pålitelig datamaterialet man har er, hvordan man samler det inn, og hvordan man til slutt bearbeider, analyserer og tolker det. Jeg valgte å trekke ut det jeg mente var konkrete eksempler fra informantene mine for å besvare problemstillingen min (Bergsland & Jæger, 2014, s.80).

4.0 Drøfting av funn

«Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelser for og med barn»

I denne delen av oppgaven vil jeg prøve å besvare problemstillingen min, med hjelp av de funnene jeg har gjort, og drøfte disse opp mot den teorien jeg har presentert i kapittel to. Jeg opplever selv at funnene mine går litt naturlig inn i hverandre, men jeg har likevel valgt å dele dette kapitlet inn i flere delkapittel, slik at man kan se sammenhengen litt tydeligere. Jeg blir i denne delen å presentere funn, fra intervjuene, der jeg føler at det er naturlig. Informantene jobber ikke i samme barnehage, men de har flere års erfaring fra barnehagen. Jeg opplever at de har både like og ulike erfaringer og tanker om hvordan musikk kan anvendes i barnehagehverdagen. Jeg har valgt å kalle informantene for informant A og informant B, dette for å anonymisere de på best mulig måte, samt at det er med på å gjøre oppgaven mer strukturert og oversiktlig. Informant A jobber som pedagogisk leder i en basebarnehage, og informant B jobber som barnehagelærer på en avdelingsbarnehage. Jeg kommer i løpende tekst til å omtale dem som «hun» og «han».

Jeg har valgt å fokusere på fire temaer i drøftingen av funn: Musikkens betydning, barnehagelærerens betydning, rom for opplevelser og spontansang.

4.1 Musikkopplevelser

Det er viktig å kunne forstå hva musikk er, og hva en musikkopplevelse kan være, for å kunne se det i lys at hvordan man som barnehagelærer kan være med på å skape og formidle musikkopplevelser for og med barn. Jeg stilte informantene spørsmål om hvordan de som barnehagelærere kunne skape og formidle musikkopplevelser for og med barn, under samtalen jeg hadde med dem. Informant A svarte at hun mente det handlet mye om hvordan

de tilrettela for musikk, og hvordan de velger og utforsker musikken, sammen med barna, for å skape felles opplevelser:

Man må legge til rette for musikkfokus og kunne innby til sanger og samlingsstunder med musikk som fokusområde. Vi må utforske ulike måter å uttrykke oss på, vi må skape felles opplevelser

Informant A

Å kunne ha musikk som fokusområde der barnehagelæreren innbyr til musikk og sang, kan sees i sammenheng med det Sæther (2019) sier om å se på sang og synging som et musikalsk uttrykk. Bare ved å bruke stemmen, er hele mennesket innlemmet i formidlingen, man kan uttrykke følelser og man kan gjøre seg forstått, -man snakker det samme språket (s.118). Noe som også underbygges av det som står i rammeplanen, der det står at vi som jobber i barnehagen skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom ulike skapende virksomheter, herunder musikk, og på denne måten gi barna muligheten til å utvikle varierte uttrykksformer (Kunnskapsdepartementet, s2017, s.33) Det å kunne snakke det samme språket gjennom musikk og sang, var noe informant A snakket en del om gjennom hele intervjuet. Hun hadde ved flere anledninger hadde fått positive tilbakemeldinger fra foreldre, etter å ha sunget med barna. Et eksempel hun dro opp, var et barn som hadde lært seg en av de «gode gamle» barnesangene i barnehagen. Når de da hadde vært på besøk hos besteforeldrene, hadde barnet begynt å synge sangen hen hadde lært, og besteforeldrene hadde blitt så glad for at de kunne dele noe sammen med det lille barnebarnet sitt, altså sang gjennom musikk som et felles språk.

Musikkprofessor Ruud (1996) mener at musikken kan knyttes direkte opp mot erfaringer, opplevelser og minner man har livet igjennom, noe dette eksemplet viser tydelig. Ved at besteforeldrene hadde minner fra da de selv var små og lærte seg den samme sangen som barnebarnet hadde lært seg, så kunne de synge sammen med barnebarnet, og dermed hadde de sangen som et felles språk (Sæther og Angelo, 2019, s. 10). Slike eksempler mener jeg viser en kulturarv som er viktig å bevare, og ved å eksempelvis lære bort eldre sanger, kan man skape opplevelser sammen med, og for barna i barnehagen. I likhet med informant A, hadde informant B et eksempel om deres erfaring med å benytte seg av musikk i barnehagen.

Ved å benytte seg av skrive dans, legger vi til rette for gode opplevelser hvor barn får oppleve glede med å uttrykke seg via musikken

Informant B

Sundin (2001) skriver at hvordan vi som rollemodell i barnehagen velger å gjøre, eller og ikke gjøre det, vil kunne være med på å påvirke barnas opplevelse rundt musikken, dette var noe informant B var særs opptatt av. Han fortalte at de brukte noe som de kalte for skrivedans i barnehagen, dette kunne han forklare ved at barna tegnet til lyden av musikken. Altså litt enklere forklart, kan vi se det i sammenheng med det Sæther (2014) skriver om og ta utgangspunkt i de estetiske prosessene. I all hovedsak handler det om inntrykk og uttrykk. Sæther sier videre at det skjer noe med oss mennesker når vi mottar en impuls, følelsene våre blir satt i sving, og vi kan få ideer og tanker som gir oss behov for å uttrykke oss på vår helt egne måte (s.96). Dette er noe som underbygges av rammeplanen, der det står at barna skal lære seg ulike teknikker, materiale, verktøy og teknologi for å uttrykke seg estetisk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.33) Som informanten forklarte det, så ble musikken en impuls barna fikk, og de startet da prosessen med å utfolde seg med fargeblyanter og papir. Videre sier Sæther (2014, s.96) at om man fortsetter å ta utgangspunkt i tegningen etter man har skrevet seg ferdig, kan man føre fingeren etter streken til lyden av musikken. Som informanten min også forklarte meg, så gjorde de dette, i tillegg til å synge vokaler når de fulgte strekene med fingeren. Ved at stemmen er en nærliggende og naturlig uttrykksmåte for barna, vil man med dette kunne gi barna erfaringen med å lage tegninger til musikken, altså gi barna opplevelse av at visuelle uttrykk også kan bli oversatt til lydlige uttrykk (Sæther, 2012, s.97).

Med disse eksemplene jeg har skrevet lenger opp i teksten, tenker jeg at begge av mine informanter på hver sin side, har hatt ulike erfaringer på hvordan de kan formidle og skape musikkopplevelser for og med barn. For som vi kan se, så hevder musikkprofessor Ruud (1996) at musikken knyttes direkte opp mot erfaringer, opplevelser og minner man har, livet igjennom, slik som informant A opplevde med barnet som sang en «gammel sang» sammen med besteforeldrene sine (Sæther & Angelo, 2019, s.10). På den andre siden så kan vi se informant B som hadde en helt annen fokus på å skape musikkopplevelser for og med barna, ved å ta utgangspunkt i tegninger, skaperglede og musikk (Sæther, s.97). Så jeg mener man kan se på hva musikk egentlig handler om, og hva man ønsker å ha fokus på, på ulike måter.

4.2 Barnehagelærerens betydning

Det er enkelte barnehagelærere som ikke tør å slippe seg løs i musikkaktiviteter, og enkelte ønsker da heller å overlate aktiviteten til noen andre som de ser på som mer kompetente innenfor musikkfaget Marstal (2008).

«Noen av de voksne kan være blyg for å bli hørt av alle andre, om man selv ikke syntes man er flink musikalsk»

Informant A.

Marstal (2008) påpeker at det er ganske vanlig å være usikker i forhold til musikk, ettersom mange forbinder musikk til å handle om å kunne spille et instrument, eller synge veldig vakkert. Videre viser Marstal (2008) til hvor viktig det er at barnehagelærere som er usikker i ulike musikkaktiviteter, kan reflektere over hvorfor de føler slik de gjør. Er det følelser som har opphav fra gammelt av, eller skyldes det at noen har kommentert hvordan man spiller på instrumentet, eller hvordan man synger? (s.48). Informant A fortalte at hun hadde hatt opplevelser med medarbeidere som syntes det var så skummelt å lede samlingsstunder, at de nesten helt glemte av at å rette blikket og oppmerksomheten ut mot barna.

Jeg kan selv kjenne meg igjen i de usikre pedagogene når det kommer til musikk. Ettersom det er en estetisk linje jeg går, der det er mye musikkundervisning, stilles det ofte krav til at vi skal kunne opptre spontant med liten tid til forberedelser. Selv om jeg har hatt interesse for sang, og sunget i mange år, opplever jeg det stressende å skulle vise meg frem i musikktime, og da spesielt foran de andre som jeg vet kan synge. Med det sikter jeg ikke bare til de som kan synge, men også til de som spiller instrumenter. Som Marstal (2008) også påpeker, så er det å vise seg fram for andre i musikken, noe som mange opplever som skummelt. Nettopp for at det kan handle om tidligere negative erfaringer eller opplevelser, eller kanskje for at man har for store krav til seg selv og egne musikalske ferdigheter (s.47). Uansett hvilken bakgrunn hver enkelt barnehagelærer har, så bør de ikke unngå å ta i bruk sine kunstneriske og estetiske ferdigheter i møte med barna. Dette fordi vi gir en opplevelse til barna, som kan være med på å gjøre så de vil sitte igjen med et musikalsk inntrykk, som til slutt kan komme som et musikalsk uttrykk når som helst og hvor som helst (Vist, 2008, s.77).

Informant B, som er barnehagelærer, viste til viktigheten ved at barnehagelæreren støttet opp om medarbeiderne som var usikre på sine musikalske ferdigheter, ved at han selv gikk fram som et godt eksempel.

Jeg har alltid likt musikk, og jeg liker å synge og spille instrumenter for og med barn i barnehagen. Jeg synes det er veldig givende, og med at jeg ufarliggjør bruken av musikk, kan det være med på å bli givende for andre voksne også.

Informant B

Som Vist (2003) påpeker, innebærer det å ha lederrollen i samlingsstund, eller en annen form for musikkaktivitet at man både som barnehagelærer, og øvrig ansatt må kunne gi av hele seg og yte maksimalt for at barna skal få en best mulig musikkopplevelse. Det er ikke bare i de planlagte samlingsstundene musikken fortjener en plass, men også i de uplanlagte og spontane situasjonene som oppstår i løpet av en barnehagehverdag. Dette var også noe som informant B snakket om i samtalen vår.

Det viktigste er at vi skaper glede med musikken sammen med barn, og at vi alle på en eller annen måte kan bidra til å skape gode musikkopplevelser for og med barna.

Informant B

Og med dette sagt, så tenker jeg at det ikke alltid er innholdet i selve aktiviteten som er viktigst, men at man tør å slippe seg løs og finne fram barnet i seg. Det kan være så lite som at barnehagelæreren tenker over stemmebruken sin, og de kroppslige bevegelsene når de inntar nye roller, som for eksempel en figur fra et eventyr. Dette vil kunne være med på å gi barna muligheten til lek og fantasi, og de estetiske inntrykkene, så vel som de estetiske uttrykkene vil bli mer dyptgående (Vist, 2003, s.76).

4.3 Rom for opplevelser

I samtalen jeg hadde med informant A, fortalte hun meg at barnehagen hun jobbet i bare preg av at rommene var veldig åpne. Med dette så opplevde hun at de ikke hadde noen plass å trekke seg tilbake, for å kunne konsentrere seg ene og alene om musikken. Informanten sa videre at det er store rom og store flater, og det kan være mye støy og lyder som er forstyrrende når man skal holde på med musikk.

På bakgrunn av det Dahl (2020) sier, så kan barnehagelæreren oppleve at planløsningen og organiseringen ikke alltid er like presise og gjennomførbare når det kommer til areal, lyd, akustikk og materialbruk (s.111). Med bakgrunn i dette, kan man stille spørsmål til hvor løsningsorientert en barnehagelærer kan være i slike situasjoner. Det å være løsningsorientert

kan i dette tilfellet på den ene siden handle om å se muligheter i alle tilgjengelig rom inne i barnehagen, eller man kan da heller velge å benytte seg av barnehagens uterom. Informanten viste i dette tilfellet at det var mulig å kunne benytte seg av de rommene de hadde i barnehagen, ved å være bevisst på de romlige utfordringene de hadde:

Man må likevel, og så godt det lar seg gjøre, prøve å legge til rette for musikkfokus. Det å kunne innby til sanger og samlingsstunder med musikk som fokusområde, selv om rommene kan oppleves som utilgjengelig for musikkaktiviteter.

Informant A

Når jeg hadde samtale med informant B som jobbet i en avdelingsbarnehage, så fortalte han at ved å legge til rette for gode opplevelser hvor barn får oppleve glede med musikk, så hadde det ikke noe å si hvordan omgivelsene rundt var. Det handlet mer om planlegging og tilrettelegging ut ifra de rommene som var tilgjengelige, enten ute, eller inne, noe som kan sees i lys av det Bae (2006) skriver om hvordan signaler rommene gir. Med signaler, sikter jeg til den tilgangen barna kan ha på instrumenter og annet musikkrelatert utstyr som befinner seg i barnehagens inne og uterom (Bae, m.fl, 2006).

Vi har instrumenter som ligger til rette for barna som de kan bruke, både spontant og i samlingsstund. Vi tar også med små rytmeinstrumenter når vi skal være ute. Ellers så sørger vi for at barna får utfolde seg med musikk i spontane øyeblikk, så vel som de planlagte aktivitetene både i ute og i inne.

Informant B

Informant B var klar på at de skulle ha instrumenter tilgjengelig for barna hele tiden, for å kunne skape de spontane aktivitetene i tillegg til de allerede planlagte musikkaktivitetene. Som nevnt tidligere i oppgaven, skriver Bae (2006) at aktivitetene i hverdagen, reguleres etter hvilke materialet barna får tak i. Her har barnehagen til Informant B tilrettelagt for at barna skal kunne utforske og spille på musikkinstrumenter hver dag, om de ønsker. Med dette gir barnehagen tillatelse til at instrumentene skal kunne brukes når barna selv ønsker, noe som ikke er tilfelle i alle barnehager (Bae, m. fl, 2006).

Jeg har selv hatt erfaring med å jobbe i barnehage hvor de har vært veldig redde for at instrumentene skulle bli ødelagt om de var lett tilgjengelige for barna. Så for å unngå ødeleggelse var instrumentene oppbevar på ei hylle, inne i et kott på fellesarealet. Som

Nordin-Hultman (2004) påpeker, så er sjansen stor for å kunne ivareta den enkeltes behov og interesse, om barna har tilgang på materiale (s.56) Som det står i rammeplanen, så skal barna få utfolde skaperglede, utforskertrang og undring (Kunnskapsdepartementet, 2017, 39). Jeg tenker med dette at det er vi som barnehagelærere som har ansvaret for å tilrettelegge for at barna har tilgang til det materialet som barnehagen har tilgjengelig, og at det ikke skal låses inn til enhver tid. Det vil da, etter min mening kunne bli alt for voksenstyrt på når barna skal kunne utforske og undre seg om hvordan de ulike materialene fungerer., Dette tenker jeg man vil kunne unngå, om man er bevisste på barnas utforskertrang, og da heller har flere materialer tilgjengelig for barna.

4.4 Spontansang

Spontansang er en viktig og vanlig del av barnas hverdag, hevder Bjørkvold (2014, s.77), dette er noe jeg selv har erfaringer med når det kommer til barn i barnehagen. Titt og ofte hører man et syngende barn som leker, eller et barn som nynner under påkledning. Dette var også noe som begge mine informanter trakk fram under samtalen vi hadde.

Jeg kan nynne for barna når de skal sove, eller komme med spontansang i påkledning. Barna kan synte spontant under ulike aktiviteter, under påkledning, eller når de er i lek.

Informant A

Mye av sang i barnehage skjer spontant, særlig fra barna. Det jeg har erfart er at barn ofte bringer spontane situasjoner som inneholder musikk. Det kan være i en lek, eller hvor barnet spontant begynner med sang. Da er det og viktig at vi som voksne tar del i barns spontane sang, for å skape gode opplevelser for og sammen med barna.

Informant B

Som vi kan lese, så er begge informantene enige om at barnas spontane uttrykk kan være med på å initiere til ulike musikkaktiviteter, noe som igjen kan være veldig verdifullt for barnas samspill. Informantene forteller også at de spontane initiativene kan starte hos enkeltbarna i ulike aktiviteter, i påkledning, eller i lek. De spontane uttrykkene smitter ofte over, og flere barn henger seg på, da gjerne ved å fortsette diktingen på sangen, eller at de synger seg med inn i leken, noe jeg selv har erfart flere ganger, både i jobb og i praksis. Om man som barnehagelærer er observant på hva som skjer rundt, så oppdager man plutselig at det er blitt

mange barn som er med på den spontane leken. Noe jeg mener kan være med på å styrke tanken om at barnas handling gjennom musikk, har en egenverdi. Som jeg skrev i teoridelen min, så sier Varkøy (2015) at musikkens egenverdi ligger i selve handlingen, da barnas motivasjon til musikkaktiviteter ofte ligger i selve aktiviteten, som da kan være med på å gi barna en opplevelse og musikkglede (s.120). Ser man ut ifra det informant B uttrykker i intervjuet, så tolker jeg det som at slike spontane initiativ skjer ofte i barnehagen hans, og jeg antar at slike spontane handlinger er viktige å ta vare på, for barnas egenverdi, som der igjen kan være med på å skape det gode samspillet i barnegruppen.

I rammeplanen under fagområdet «Kunst, kultur og kreativitet», står det skrevet at barnehagen skal «*motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer*» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.33). Det er da viktig at vi som barnehagelærere tar del i barnas spontansang, da barna ifølge Marstal (2008) ofte bruker stemmen sin til å utforske ulike lyder eller ord når de synger, da gjerne for at de ønsker å understreke en bestemt bevegelse, eller en bestemt handling. Når vi støtter opp under barnas spontanitet, og besvarer barnets uttrykk, vil vi da være med på å stimulere barnets egne musikalske uttrykk (s.64), noe som informant B også hevder i samtalen vår. Ut ifra dette, mener jeg at det antakeligvis kan argumenteres for at egenverdien i musikkopplevelsen, kan være med å bidra til at barna får en nytteverdi i form av et forbedret sosialt samspill med barnegruppen.

Når vi ser på hvordan barna uttrykker seg, påpeker Bjørkvold (2014) at det gjerne er via det nonverbale, via ord, eller lyder som kan være med på å beskrive hva de ønsker eller føler (s.77). Dette kan også sees i lys av det Angelo (2019) skriver om barnas nytteverdi, som jeg også nevnte over her, så kan barna ved hjelp av musikkopplevelser få styrket sin utvikling av språk, motorikk, turtaking og annet (s.129). Får å se på nytteverdi på en annen måte, så fortalte informant A fortalte hun at de ofte opplever barn som ikke har fult utviklet språk, eller et annet morsmål, komme fram til de og si to-tre ord, hvor de som jobber i barnehagen forstår hvilken sang barnet prøver å formidle, og med det kunne synge sangen for og med barnet. For om barnet ikke kan eller forstår språket helt og fult, kan de likevel erfare egenverdien, som igjen kan være med på å bidra til at barnet kan få erfare den nytten, gjennom at språket stimuleres gjennom sang og musikk. Dette er noe som igjen vil kunne være med på å bidra til økt mestring, og bedre kommunikasjon og relasjon med resten av barnegruppen. Som Drugli (2017) nevner om relasjoner, så er det gjensidige samspillet og kommunikasjonen som er mellom to parter over tid, der man opplever positive samspillserfaringer. For

barnehagelæreren innebærer det at den involverer seg i «hele» barnet, møter barnet med forståelse og på en god måte kunne ta del i barnets erfaringer. (Drugli, 2017, s.144)

Informanten fortalte videre:

Man ser verdien av musikk for enkeltbarnet i barnegruppen (eks. polsk, afrikansk, engelsk ol).

Vi snakker også med foreldrene for å finne ut hvilke sanger barna liker, og vi lærer barna sanger fra andre land- på et annet språk.

Dette mener jeg kan være med på å styrke barnas egenverdi, og de vi kunne føler seg sett og hørt, ikke bare fra barnehagelæreren, men også fra de andre barna. Noe som også styrkes ut ifra det rammeplanen sier om at alle barn skal kunne erfare at de er betydningsfulle for fellesskapet, og å være i positivt samspill med barn og voksne (Kunnskapsdepartementet, 2017). Det er ofte at man i samspill med barn, benytter seg av musikk hvor man utforsker bruken av lyd, rytme og bevegelse. Jeg selv har slike erfaringer fra når jeg har jobbet i barnehagen, og har tatt fram ukulelen min. Det flokker seg rundt meg med det samme jeg begynner og spiller, og de fleste av barna som kommer til, begynner å bevege seg, eller danse spontant til rytmen av ukulelen. Som Askland & Sataøen (2013) skriver, så har dansen samspill med rytmen, på lik måte som fellesskapet har tilknytning til samhörigheten, så jeg vil anta at barna som flokker seg sammen rundt meg og danser, føler på en form for samhörighet rundt dette (s,46).

5.0 Oppsummering og avslutning

Gjennomføringen av denne bacheloroppgaven har vært tidkrevende, men likevel veldig spennende og ikke minst lærerik. Jeg møtte på problemer allerede før oppgaven i det hele tatt hadde startet skikkelig, da den ene informanten min valgte å trekke seg rett før intervjuet. Jeg klarte likevel å få tak i en ny informant, så jeg fikk kommet skikkelig i gang med oppgaven. Tross litt startvansker, så har jeg gjennom denne prosessen fått et bredere innblikk i hvordan to barnehagelærere, i to ulike barnehager jobber for å skape og formidle musikkopplevelser for barn. Problemstillingen min for denne oppgaven var «Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelser for og med barn?». Jeg syntes ikke det var like enkelt å få tak på hvordan de jobbet konkret for å skape og formidle musikkopplevelser, så målet mitt har derfor ikke vært å komme med ensidig konklusjon på problemstillingen, men heller prøve å vise ulike sider av funnene jeg har valgt meg ut. I intervjuene kom det, etter min tolking

fram at begge barnehagelærerne stort sett jobbet ganske likt med musikken i barnehagen. Det var likevel noen små forskjeller på hvordan de jobbet, i forhold til benyttelsen av rom, og tilgjengeligheten de hadde på materiale. Tross at det er noen ulikheter, har jeg fått et helhetsinntrykk at de begge kommunisere godt med barna, de er opptatt av de nære relasjonene, og de er opptatt av barnas egenverdi og det gode samspillet, både barn-barn, og barn-voksen samspillet.

Jeg sitter igjen med en opplevelse av at musikkaktiviteter og musikkens plass i barnehagen er for liten. På bakgrunn av de erfaringene som jeg har gjort meg, har jeg prøvd å belyse hvor viktig jeg mener musikkfaget og musikkopplevelsene er for barna i barnehagen. Jeg har i tillegg underveis i denne prosessen erfart at det finnes et stort rom for forbedring av musikkbruk i barnehagen, og at endringene trenger nødvendigvis å være så store. Bare det å kunne tillate barna å få uttrykke seg på ulike måter, og på måter som de selv er fortrolige med, tenker jeg er viktig for alle barnehagelærere å ta med seg videre inn i jobben i barnehagen.

Det jeg har blitt mere oppmerksom på i besvarelsen av oppgaven, er at så å si alt av pedagogisk arbeid handler om hvilke holdninger barnehagelæreren har, hvordan de velger å løse romlige utfordringer, og hvordan de imøtekommer barna på deres spontanitet. Med den erfaringen jeg har fått av informantene mine, så opplever jeg at de, så godt det lar seg gjøre, prøver å tilrettelegge for musikkopplevelser. Når de viser disse erfaringer, så tenker jeg at musikken får den plassen jeg mener barna fortjener i barnehagehverdagen. Det er nok veldig mye mer jeg kunne ha undersøkt med dette temaet, men oppgaven i seg selv er begrenset. Jeg tenker selv at jeg kanskje hadde fått litt mer ut av oppgaven om jeg hadde valgt og hatt flere enn to informanter, eller at jeg hadde kunnet kombinert observasjon og intervju. Da kunne jeg kanskje ha fått et større og bredere innblikk i hvordan barnehagelæreren konkret hadde jobbet for å skape og formidle musikkopplevelser for og med barn.

6.0 Litteraturliste

Angelo, E (2019). Kap.5 Hvorfor musikk? I Sæther, M. & Angelo, E. *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (3.utg.). Oslo:

Universitetsforlaget

Angelo, E (2019). Kap.6 Hvordan arbeide med musikk? I Sæther, M. & Angelo, E. *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (3.utg.). Oslo:

Universitetsforlaget

Askland, L. & Sataøen, S.O. (2013). *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst*. (3.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk

Bae, B. m. fl. (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Kap.3 Bacheloroppgaven. I Bergsland, M. D. & Jæger, H. (red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Bjørkvold, J. R. (2014). *Det musiske mennesket*. Oslo: Freidig forlag

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015). Kap.1 Intervjuet. I Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.), *Kvalitative metoder: Empiri og teoriutvikling*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Dahl, B. (2020). Kap.6 Hvordan kan arkitektens perspektiv bidra i planlegging og gjennomføring av endringer i barnehagebygg? I Sandseter, E. B. H. & Storli, R. (red.). *Barnehagens fysiske inne- og utemiljø: Inspirasjon til lek*. Oslo: Universitetsforlaget

Drugli, M. B. (2017). *Liten i barnehagen*. (3.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Koppen, H. (2014). Kap.4 Musikk og talespråk: To sider av same sak. I Lindèn, M & Moberg, L.M (Red.). *Leik og skapende aktiviteter: Språkstimulering i barnehagen*. Oslo: Gyldendal

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen: innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex

Larsen, A.K. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget

Marstal, I. (2008). *Barnet og musikken: Om betydningen af at stimulere barnets musikalske potentiale*. (2.utg.). København: Hans Reizels forlag

Hultman, E.N. (2004). *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum

Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (3.utg.)
Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5.utg.)
Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS

Sundin, B. (2001). *Barns musikalska utveckling*. Stockholm: Liber AB

Sæther, M. & Angelo, E. (2019). *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Sæther, M. (2019). Kap.1 Hva er musikk? I Sæther, M. & Angelo, E. *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Sæther, M. (2019). Kap.4 Det skapende barnet. I Sæther, M. & Angelo, E. *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter*. (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Sæther, M. (2017). Kap.3 Musikk og estetiske prosesser i barnehagen. I Bakke, A., Jenssen, C. & Sæbø, A.B (red.). *Kunst, kultur & kreativitet: Kunstfaglig arbeid i barnehagen*. (2.utg.)
Bergen: Fagbokforlaget

Vist, T. (2003). Kap.8 Musikken- En kulturell navlestreng. I Mjør, I. (red.). *Kultur i barnehagen*. Oslo: Det Norske Samlaget

Varkøy, Ø. (2015). *Hvorfor musikk?: En musikkpedagogisk idéhistorie*. (3.utg.). Oslo: Gyldendal

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg intervjuguide

Intervjuguide

Kan du fortelle meg litt om din bakgrunn?

- Hvor lenge har du jobbet som barnehagelærer?
- Hva er utdanningen din?
- Har du andre arbeidserfaringer?
- Hva var det som fikk deg til å ønske å bli barnehagelærer?

Hva er en musikalsk opplevelse for deg, og hva legger du i begrepet musikk?

På hvilken måte tenker du musikk kan bidra i ulike situasjoner i barnehagehverdagen?

- Ved overgangssituasjoner?
- Spontane situasjoner?
- I lek?
- I forhold til bevisst/ubevisst stimulering av språk?
- Det følelsesmessige?

Hvorfor syntes du musikk er viktig i barnehagen?

- Er det en egen interesse du har tatt med deg?
- Hvilke opplevelser/erfaring er det du har med deg?

Hvordan integrerer du musikk i barnas hverdag? Årsplan, periodeplan o.l?

- Hvordan tenker du musikkfag i barnehagehverdagen?

Hvordan bruker du/dere musikk i barnehagen?

- Spotify/youtube?
- Synger dere «typiske» barnesanger? Hvorfor/ hvorfor ikke?
- Hvordan lar dere barna medvirke?

På hvilke måter introduserer dere barna for ny musikk/ sang og instrumenter?

- Hvordan legger dere til rette for at barna skal få utfolde og utforske det musikalske?
- Hvordan tenker du en barnehagehverdag ville vært uten det musikalske?

Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelse for barn?

Er det noe du har lyst til å tilføye helt til slutt?

7.2 Vedlegg samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Musikkopplevelser for barn?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å finne ut hvordan du arbeider med musikk i barnehagen. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formålet

Formålet med bachelorprosjektet er å finne ut hvilke tanker, erfaringer, opplevelser og kunnskap du som barnehagelærer har i arbeidet med barn og musikk. Min problemstilling for bachelorprosjektet vil være: «Hvordan kan barnehagelæreren skape og formidle musikkopplevelse for barn?»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Din deltakelse i bachelorprosjektet vil innebære et intervju med meg via teams eller lignende, og jeg vil *ikke* benytte meg av lydopptaker. Jeg vil ta notater underveis i det ca. 45 minutter lange intervjuet, som jeg siden vil transkribere, før jeg bruker det i det endelige prosjektet. Om ønskelig, kan jeg sende deg intervjuguiden i forkant av intervjuet. Du vil gjennom hele prosessen være anonymisert, og materialet vil kun bli lagret lokalt på en sikker PC.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Om du skulle ønske å trekke deg, må det være innen prosjektets slutt. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres. Etter endt prosjekt vil det lagrede materialet bli slettet.

Prosjektet skal avsluttes 30.04.2021.

Med vennlig hilsen

Linda Årland

Prosjektansvarlig

Johanne Rimul (Sign)
jri@dmmh.no

Student

Linda Årland
lindaa_00@hotmail.com

Thomas Nguyen (Sign)
tng@dmmh.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet: Musikkopplevelser for barn. Jeg samtykker til:

å delta i *intervju*

Dato: .....

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.